

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 25.10.2011
KOM(2011) 682 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET,
RÅDET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG
OG REGIONSUDVALGET**

Initiativ for socialt iværksætteri

**At skabe et gunstigt klima for sociale virksomheder
som kerneelementer i den sociale økonomi og den sociale innovation**

{SEK(2011) 1278 endelig}

INDHOLDSFORTEGNELSE

INDHOLDSFORTEGNELSE.....	1
1. HVORFOR TAGER KOMMISSIONEN DETTE INITIATIV?	2
2. DE SOCIALE VIRKSOMHEDER: AKTØRER, SOM VIL KUNNE FÅ STØRRE FORDEL AF DET INDRE MARKED.....	5
3. EN HANDLINGSPLAN TIL STØTTE FOR DET SOCIALE IVÆRKSÆTTERI I EUROPA	6
3.1. Forbedret adgang til finansiering	6
3.1.1. Lette adgangen til privat finansiering,.....	6
3.1.2. Mobilisering af EU-midler	8
3.2. Større synliggørelse af socialt iværksætteri.....	8
3.2.1. Udvikling af redskaber til at opnå større viden om sektoren og gøre socialt iværksætteri mere synligt.....	8
3.2.2. Styrkelse af de sociale iværksætters ledelseskapacitet, professionalisering og netværkssamarbejde	9
3.3. Forbedring af de juridiske rammer	9
3.3.1. Udvikling af hensigtsmæssige europæiske juridiske former, som vil kunne bruges af de europæiske sociale iværksættere	9
3.3.2. Offentlige indkøb.....	10
3.3.3. Statsstøtte.....	11
4. UD OVER HANDLINGSPLANEN: ANDRE IDEER, DER KAN DRØFTES	11
5. KONKLUSION	12

1. HVORFOR TAGER KOMMISSIONEN DETTE INITIATIV?

Det indre marked har brug for en ny inklusiv vækst, som fokuserer på beskæftigelse for alle. Formålet hermed er at bakke op om europæernes voksende ønske om, at deres arbejde, forbrug, opsparing og investeringer får en mere "etisk" og "social" side og mening.

For at fremme en "social markedsøkonomi med høj konkurrenceevne" har Kommissionen fokuseret på den sociale økonomi og innovation, både i forbindelse med den territoriale samhørighed og i sin søgning efter originale løsninger på de samfundsmæssige problemer, herunder især bekæmpelsen af fattigdom og udstødelse, i sin Europa 2020-strategi¹, flagskibsinitiativet "Innovation i EU"², den europæiske platform mod fattigdom og social udstødelse³ og i akten for det indre marked⁴.

Den offentlige høring om akten for det indre marked⁵ viste, at der var stærk interesse for den kapacitet, som de sociale virksomheder og den sociale økonomi i almindelighed har til at finde innoverende løsninger på de aktuelle økonomiske, sociale og i visse tilfælde miljømæssige udfordringer gennem udvikling af varige arbejdspladser, der er svære at udflytte, social integration, forbedring af lokale sociale tjenesteydelser, territorial samhørighed osv.

En social virksomhed er en aktør i den sociale økonomi, hvis overordnede mål er at skabe en social indvirkning snarere end at opnå profit til sine ejere eller partnere. Dens virke på markedet består i at tilvejebringe varer og tjenesteydelser på iværksættende og innoverende vis, idet den hovedsagelig anvender sine overskud til sociale formål. Den forvaltes ansvarligt og åbent, idet den især medinddrager sine ansatte, sine kunder og de parter, der er berørt af dens økonomiske aktiviteter⁶.

Ved "social virksomhed" forstår Kommissionen således de virksomheder⁷:

- hvis selskabs- eller samfundsmæssige formål af almen interesse danner grundlag for den kommercielle aktivitet, som ofte giver sig udslag i et højt niveau af social innovation
- hvis profit primært geninvesteres i realiseringen af dette selskabsmæssige formål
- og hvis organisationsmodel eller ejerskabssystem afspejler det mål, der forfølges, idet de bygger på demokratiske eller deltagerbaserede principper eller tager sigte på social retfærdighed⁸.

¹ Europa 2020 - En strategi for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst, KOM(2010) 2020.

² Meddelelsen "Innovation i EU", KOM(2010) 546 endelig af 6. oktober 2010.

³ Meddelelsen "Den europæiske platform mod fattigdom og social udstødelse: En europæisk ramme for social og territorial samhørighed", KOM(2010) 758 endelig af 16. december 2010.

⁴ "Akten for det indre marked - Tolv løftestænger til at skabe vækst og øget tillid", KOM(2011) 206 endelig af 13. april 2011.

⁵ http://ec.europa.eu/internal_market/smact/consultations/2011/debate/index_en.htm

⁶ I forbindelse med denne meddelelse svarer de engelske termer "*Social Business*" og "*Social enterprise*" til begrebet *social virksomhed*.

⁷ I den betydning, der følger af traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde og EU-Domstolens retspraksis.

⁸ F.eks. med en vifte af lavere lønninger.

Der kan således være tale om:

- virksomheder, der leverer sociale tjenesteydelser og/eller varer og tjenesteydelser, som er bestemt for sårbare befolkningsgrupper (adgang til bolig, adgang til sundhedspleje, bistand til ældre eller handicappede personer, integration af sårbare befolkningsgrupper, børnepasning, adgang til beskæftigelse og uddannelse, hjælp i forbindelse med afhængighed osv.) og/eller
- virksomheder, hvis metode for produktion af varer eller tjenesteydelser forfølger et socialt formål (social eller erhvervsmæssig integration gennem adgang til beskæftigelse for personer, der ugunstigt stillet, især på grund af deres beskedne kvalifikationer eller sociale eller erhvervsmæssige problemer, som fører til udstødelse eller marginalisering), men hvis aktivitet kan omfatte andre varer eller tjenesteydelser end sociale varer eller tjenesteydelser.

Den sociale økonomi beskæftiger over 11 mio. lønmodtagere i EU og tegner sig således for 6 % af den samlede beskæftigelse⁹. Den omfatter enheder med en specifik juridisk status (kooperativer, fonde, foreninger, gensidige selskaber), hvoraf mange også er sociale virksomheder i henhold til ovennævnte karakteristika, samt sociale virksomheder i form af almindelige private selskaber eller aktieselskaber. De specifikke former for juridisk status i den sociale økonomi er særligt velegnede til sociale virksomheder, idet deres forvaltningsmetoder fremmer medinddragelse og åbenhed.

I en undersøgelse i 2009¹⁰ blev den del af den aktive befolkning, der er involveret i socialt iværksætter¹¹, vurderet til at udgøre 4,1% i Belgien, 7,5% i Finland, 3,1 % i Frankrig, 3,3 % i Italien, 5,4% i Slovenien og 5,7% i Det Forenede Kongerige. Ca. en fjerdedel af virksomhederne i Europa skulle således være sociale virksomheder. Tallet er helt oppe på en tredjedel i Belgien, Finland og Frankrig¹². Disse virksomheder er ofte mere produktive og konkurrencemæssige, end man skulle tro. Det hænger sammen med personalets meget store personlige engagement og de bedre arbejdsvilkår, der tilbydes¹³.

Sociale virksomheder bidrager således til en intelligent vækst ved at imødekomme behov, som endnu ikke er opfyldt, gennem social innovation; de skaber bæredygtig vækst ved at tage hensyn til deres indvirkning på miljøet og i kraft af deres langsigtede vision; de er indbegrebet af inklusiv vækst takket være deres fokusering på mennesket og den sociale samhørighed. Med andre ord består deres eksistensberettigelse i at organisere sociale og økonomiske ændringer, der bidrager til realiseringen af målene i Europa 2020-

⁹ CIRIEC, "The Social economy in the European Union2, side 48.

¹⁰ Terjesen, S., Lepoutre, J. , Justo, R. and Bosma, N. 2011. Global Entrepreneurship Monitor Report on Social Entrepreneurship.
http://www.gemconsortium.org/about.aspx?page=pub_gem_special_topic_reports

¹¹ Her defineret som "en aktivitet, der har et socialt, miljømæssigt eller almennyttigt formål. Det kan omfatte levering af tjenesteydelser eller uddannelse af socialt ugunstigt stillede personer eller handicappede personer, anvendelse af overskud til sociale formål, organisation af selvhjælpsgrupper med henblik på tiltag af almen interesse" osv., *ibid.* s. 44.

¹² Terjesen, S., Lepoutre, J. , Justo, R. and Bosma, N. 2011. Global Entrepreneurship Monitor Report on Social Entrepreneurship.
http://www.gemconsortium.org/about.aspx?page=pub_gem_special_topic_reports

¹³ F.eks. er der i Frankrig langt mindre sygdomsfravær i sociale virksomheder end i samtlige virksomheder som helhed: 5,5 % mod 22%, "Absence au travail pour des raisons de santé dans l'économie sociale" (fravær fra arbejde på grund af sygdom i den sociale økonomi), Chorum, april 2011, <http://cides.chorum.fr>

strategien. Denne meddelelse skal ses som led i den ansporing og valorisering af den sociale innovation, som Kommissionens formand, José Manuel Barroso, iværksatte i 2009¹⁴.

De forskellige elementer, der kendetegner de sociale virksomheder, giver sig oftest udslag i en meget høj social og miljømæssig ansvarlighed fra disse virksomheders side. Initiativet vedrørende socialt iværksætteri supplerer Kommissionens meddelelse om virksomhedernes sociale ansvar (VSA), som vedtages samme dag¹⁵, og vil også bidrage til, at den merværdi, de tilfører samfundet, gøres bedre gældende.

Eksempler på europæiske sociale virksomheder:

I Italien yder et lægecenter specialiseret bistand på højt niveau, herunder kulturel formidling, især i de områder, der er dårligt dækket af de offentlige tjenester, med særlig vægt på de personer, der befinder sig i en skrøbelig socioøkonomisk situation (f.eks. indvandrere).

I Rumænien har en virksomhed med 5 ansatte og 5 frivillige medarbejdere siden 1996 arbejdet med at levere kulturelle tjenesteydelser på rumænsk til blinde personer ved at tilpasse medierne (navnlig lydbøger og synstolkede film) til et publikum på ca. 90 000 personer.

I Frankrig har en virksomhed i 2004 lanceret et innovativt koncept med bilvask uden vand, med brug af bionedbrydelige produkter og beskæftigelse af ufaglært eller marginaliseret personale med henblik på reintegration på arbejdsmarkedet.

I Ungarn har en fond oprettet en restaurant, som beskæftiger handicappede personer (40 ansatte); de tilbydes uddannelse og børnepasning som hjælp til overgangen til et fast arbejde.

I Nederlandene er der en virksomhed, der lærer folk at læse ved hjælp af innovative numeriske redskaber og en metode baseret på leg. Metoden er specielt velegnet til hyperaktive børn eller autister samt analfabeter og indvandrere.

I Polen er der et socialt kooperativ bestående af to sammenslutninger, som beskæftiger langtidsledige og handicappede personer og tilbyder forskellige tjenesteydelser på markedet: restaurant- og take awayservice, mindre bygge- og håndværksarbejder samt uddannelse af vanskeligt stillede personer for at hjælpe dem med at komme ind på arbejdsmarkedet.

Kommissionen vil i sin tilgang til denne mangfoldige sektor ikke give en bestemt definition, der skal gælde for alle, og som vil føre til en forskriftsmæssig spændetrøje. Den foreslår en beskrivelse, der er baseret på principper, som flertallet af medlemsstaterne tilslutter sig, og som også respekterer deres forskellige politiske, økonomiske og sociale valg samt de sociale iværksætteres innovationskapacitet.

Kommissionen vil derfor kun vedtage en mere præcis definition, hvis det i forbindelse med forskriftsmæssige eller ansørende foranstaltninger viser sig at være nødvendigt at

¹⁴ *Empowering people, driving change: Social innovation in the European Union*, Bureau of European Policy Advisers (BEPA), Europa-Kommissionen, juli 2010, s. 11 og 109.

¹⁵ KOM(2011) 681 endelig.

foretage en præcis afgrænsning af anvendelsesområdet, med tæt inddragelse af repræsentanterne for den pågældende sektor.

Kommissionen ønsker at bidrage til de sociale virksomheders udvikling og lære af deres erfaringer med henblik på at støtte økonomien som helhed. Kommissionen forfølger med denne meddelelse to mål:

- at forelægge en kortsigtet handlingsplan til at støtte udviklingen af de sociale virksomheder, som er nøgleaktører i den sociale økonomi og den sociale innovation
- at lægge op til en debat om overvejelserne på mellemlang og lang sigt.

2. DE SOCIALE VIRKSOMHEDER: AKTØRER, SOM VIL KUNNE FÅ STØRRE FORDEL AF DET INDRE MARKED

Mulighederne for at udbygge og udbrede modellen med sociale virksomheder på det indre marked er stadig ikke tilstrækkeligt udnyttede. Desuden er disse virksomheder konfronteret med en række hindringer, som er blevet identificeret i flere rapporter¹⁶, senest fra BEPA¹⁷ i midten af 2010.

Ofte er de konfronteret med de samme udfordringer som alle andre SMV'er og kan således nyde fordel af initiativerne under *Small Business Act* for Europa¹⁸. Men de har også deres helt egne vanskeligheder.

De sociale virksomheder bør imidlertid have mulighed for at udnytte fordelene ved det indre marked ligesom alle andre. Det gælder selvfølgelig for de største virksomheder, som kunne tænke sig at udvikle sig på kontinentalt eller blot grænseoverskridende niveau. Men også de små sociale virksomheder, som oftest kun koncentrerer sig om lokale aktiviteter, er direkte berørt af reglerne for det indre marked vedrørende bankvirksomhed, adgang til strukturfonde eller offentlige indkøb.

De sociale virksomheder har først og fremmest vanskeligt ved at finde **finansiering**, idet behovet herfor varierer alt efter udviklingsniveau (støtte til idéer, udvikling af pilotprojekter eller prototyper, udvikling i stor målestok). Hindringerne i forbindelse med redistributionen af profit eller beskæftigelse af sårbare arbejdstagere giver ofte de potentielle kreditorer eller investorer den opfattelse, at de er mere risikable og mindre rentable end andre virksomheder. De sociale virksomheder er i højere grad end andre virksomheder konfronteret med de finansielle markeders svagheder (fragmentering, mangel på fælles europæiske platforme for lån osv.). F.eks. mangler investorerne klare oplysninger om den faktiske sociale indvirkning, visse solidariske investeringsfonde har. Adgangen til offentlige midler bremses ofte af systemer, som er for strenge eller bureaukratiske. F.eks. kan de sociale virksomheder have vanskeligt ved at få adgang til strukturfonde, hvis forvaltningsmyndighederne kun finansierer kortsigtede projekter.

¹⁶ *Study on Practices and Policies in the Social Enterprise Sector in Europe*, Austrian Institute for SME Research and TSE Entre, Turku School of Economics, Finland Vienna, juni 2007, rapport udarbejdet for Europa-Kommissionen.

¹⁷ *Empowering people, driving change: Social innovation in the European Union*, Bureau of European Policy Advisers (BEPA), Europa-Kommissionen, juli 2010.

¹⁸ Status vedrørende "Small Business Act" for Europa, KOM(2011) 78 endelig.

Både på nationalt og på europæisk niveau gør det store antal forskellige programmer det vanskeligt for små strukturer at få adgang hertil.

Dette fænomen forstærkes af den **utilstrækkelige anerkendelse** af det sociale iværksættereri. Mangelen på indbyrdes forbindelser mellem aktørerne i forskellige regioner eller forskellige lande bremser udbredelsen af god praksis, oprettelsen af partnerskaber og identifikationen af nye muligheder. I de europæiske uddannelsessystemer er det sociale iværksættereri stadig undervurderet, men hvis dets troværdighed skal styrkes, skal det indgå i både grund- og videreuddannelse. Stadig flere unge nyuddannede vælger at engagere sig i socialt iværksættereri, men eftersom de traditionelle virksomheder kun ved meget lidt om erfaringerne herfra, værdsætter de dem ikke nok. Dette fænomen forstærkes af de mange forskellige definitioner i Europa, hvilket forklarer, hvorfor de disponible data er så forskellige. Konceptet er ikke altid defineret, og hvis det endelig er det, dækker definitionen ikke de samme faktiske forhold i de forskellige lande. Da dataene ofte er gamle, ufuldstændige og uharmoniserede, er det vanskeligt at tilpasse og koordinere de offentlige politikker.

Det er derfor ikke overraskende, at der i de **forskriftsmæssige rammer** på europæisk og nationalt niveau ikke altid tages hensyn til de forhold, der specifikt gælder for de sociale virksomheder, især når det drejer sig om reglerne for offentlige indkøb, statsstøttereglerne eller eksisterende vedtægter. Det gør det vanskeligt at mobilisere investorer og få adgang til tilskud eller offentlige indkøb og tvinger dem undertiden til at ty til komplekse juridiske konstruktioner. Det hænder således, at sociale virksomheder, der ikke har status som forening, ikke kan opnå fordel af de faciliteter, de offentlige institutioner tilbyder foreninger.

3. EN HANDLINGSPLAN TIL STØTTE FOR DET SOCIALE IVÆRKSÆTTERI I EUROPA

For at overvinde disse udfordringer er Den Europæiske Union og de internationale organisationer allerede i færd med at udarbejde tværgående politikker inden for rammerne af den sociale økonomi samt programmer, der tager sigte på at støtte sociale virksomheder og social innovation. Et arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, som offentliggøres samtidig med denne meddelelse, indeholder en oversigt over alle de eksisterende foranstaltninger samt visse udenlandske erfaringer, som vil kunne inspirere Den Europæiske Union.

Desuden foreslår Kommissionen, for at de sociale virksomheder kan udnytte hele deres potentiale, en handlingsplan, som indgår i den generelle støtte til social innovation og skal bidrage til at skabe passende forhold, i tæt partnerskab med aktørerne i denne sektor og medlemsstaterne.

Kommissionen foreslår derfor 11 nøgleaktioner, som den vil lancere før udgangen af 2012.

3.1. Forbedret adgang til finansiering

3.1.1. Lette adgangen til privat finansiering,

Kommissionen finder, at finansieringssystemet for sociale virksomheder er underudviklet i forhold til det, andre virksomheder nyder fordel af.

Der er imidlertid flere og flere investorer, som gerne vil at knytte sociale eller miljømæssige resultater til deres legitime ønske om at opnå et finansielt udbytte af deres investeringer, ved at støtte virkeliggørelsen af langsigtede almennyttige mål.

Foruden socialt ansvarlige investeringer, der er genstand for forslag i meddelelsen om virksomhedernes sociale ansvar¹⁹, vil et europæisk instrument, der støtter finansieringen af sociale virksomheder, stimulere de private og offentlige aktører til at investere mere i disse virksomheder gennem kapitalandele eller lån.

Det vil muligvis være ønskeligt at tilvejebringe en hensigtsmæssig forskriftsmæssig ramme, der gør det muligt at oprette den form for investeringsinstrumenter på europæisk niveau.

Kommissionen glæder sig i øvrigt over, at Den Europæiske Investeringsfond²⁰ undersøger muligheden for i begyndelsen af 2012 at indføre en komponent for "egenkapital" (ESIEF²¹) til brug for investeringer i fonde, der har som formål at skabe en social indvirkning. Denne pilotaktion vil kunne bane vej for det nye europæiske finansielle instrument, som Kommissionen foreslog den 6. oktober 2011 (nøgleaktion 3).

Adgangen til kredit er for mange sociale virksomheder en forudsætning for, at de kan oprettes og udvikles. Men da man ikke ved meget om disse virksomheder, eller de har ry for at være mere risikable, har de endnu sværere ved at finde de nødvendige midler end SMV'erne har.

Kommissionen konstaterer også, at de to forskriftsmæssige grundpiller i meddelelsen fra 2007 om udbredelse af mikrokreditter²² (forbedring af de retlige og institutionelle rammer og yderligere forbedring af betingelserne for iværksætter) ikke er blevet tilstrækkeligt udviklet på nationalt niveau.

Nøgleaktion 1.

- Som det blev bebudet i akten for det indre marked skal der **inden udgangen af 2011 foreslås en europæisk forskriftsmæssig ramme til fremme af solidariske investeringsfonde med henblik på at lette de sociale virksomheders adgang til finansmarkederne** under hensyntagen til den offentlige høring og konsekvensanalysen. Målet skal være at stimulere oprettelsen af fonde til dette formål, således at de kan være aktive i hele det indre marked.

Nøgleaktion 2.

- Ud over at fortsætte med at lette adgangen til mikrokreditter gennem det **europæiske instrument "Progres Mikrofinansiering"** og udvikle dette instrument ved at styrke den institutionelle kapacitet inden for rammerne af EU-programmet for social udvikling og innovation for perioden 2014-2020²³ skal der også gøres en indsats for

¹⁹ KOM(2011) 681 endelig.

²⁰ Den Europæiske Investeringsbank-Gruppe.

²¹ European Social Investment and Entrepreneurship Fund (den europæiske socialinvesterings- og iværksætterfond - ESIEF), som skal investere i 10-15 instrumenter i medlemsstaterne.

²² Et europæisk initiativ til udbredelse af mikrokreditter for at fremme væksten og beskæftigelsen, KOM(2007)708.

²³ KOM(2011) 609 endelig af 6.10.2011.

bedre at analysere, anspore og fremme udviklingen af de retlige og institutionelle rammer for mikrokreditter.

3.1.2. Mobilisering af EU-midler

Erfaringerne med strukturfondenes funktionsmåde bør sammenfattes, evalueres og drøftes med de nationale forvaltningsmyndigheder, således at medlemsstaterne anspores til at udvikle en mere omfattende og effektiv støtte til de sociale virksomheder i den næste programmeringsperiode. Som supplement hertil vil Kommissionen udarbejde et specifikt finansieringstiltag for sociale virksomheder.

Nøgleaktion 3.

- Inden for rammerne af EU-programmet for social udvikling og innovation foreslår Kommissionen, at der **oprettes et europæisk finansielt instrument på 90 mio. EUR, som skal lette adgangen til finansiering** til opstart, udvikling og udvidelse af de sociale virksomheder, gennem investeringer i solidariske investeringsfonde, som stiller egenkapital- og gældsfinansieringsinstrumenter til rådighed.

Nøgleaktion 4.

- Kommissionen har **foreslået, at der indføres en udtrykkelig prioritering af investeringer i sociale virksomheder i EFRU- og ESF-forordningerne fra 2014²⁴** for at skabe et klart retsgrundlag og give medlemsstaterne og regionerne mulighed for at inkludere målrettede tiltag i deres ESF- og EFRU-programmer for 2014-2020.

3.2. Større synliggørelse af socialt iværksætteri

3.2.1. Udvikling af redskaber til at opnå større viden om sektoren og gøre socialt iværksætteri mere synligt

Alle aktørerne finder, at noget af det, der er mest brug for, er at råde over en enkel og hurtig adgang til disponible oplysninger om de sociale virksomheder, der muliggør udveksling af erfaringer for at udbrede den bedste praksis. Det vedrører navnlig behovet for at råde over midler til at evaluere og udnytte de sociale virkninger og resultaterne af disse aktiviteter (f.eks. ved at bygge på erfaringerne i visse medlemsstater, som har oprettet satellitkonti til indsamling af statistikker om sociale virksomheder, især kooperative og gensidige selskaber). Disse udfordringer vil eventuelt kunne løses ved hjælp af redskaber som f.eks. mærkning og certificering. Det er også vigtigt at fremme socialt iværksætteri, især blandt de unge.

Nøgleaktion 5.

- Der skal **identificeres god praksis og modeller, der kan kopieres**, ved at der sammen med de berørte parter foretages en komplet kortlægning af de sociale virksomheder i Europa med specificering af deres karakteristika, økonomiske modeller, økonomiske vægt, grænseoverskridende vækstpotentiale, indholdet af og

²⁴ http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/proposals_2014_2020_fr.cfm

kriterierne for de forskellige former for juridisk status og beskatningsordninger samt de eksisterende mærkningssystemer.

Nøgleaktion 6.

- **Der skal oprettes en offentlig database for den mærkning og certificering**, der gælder for de sociale virksomheder i Europa, med henblik på at opnå større synlighed og gøre det lettere at sammenligne.

Nøgleaktion 7.

- **De gensidige læringsprocesser skal fremmes og kompetencerne hos de nationale og regionale administrationer styrkes**, således at der indføres fælles strategier for støtte, fremme og finansiering af sociale virksomheder, bl.a. inden for rammerne af strukturfondene, ved hjælp af analyse, udveksling af god praksis, bevidstgørelse, netværkssamarbejde og udbredelse.

3.2.2. Styrkelse af de sociale iværksætteres ledelseskapacitet, professionalisering og netværkssamarbejde

Både de unge og de etablerede sociale iværksættere har behov for at erhverve de kompetencer, der kræves til at sikre, at deres virksomheder forvaltes godt og kan vokse. Med henblik herpå ønsker Kommissionen at anspore til gensidig inspiration sammen med andre innoverende iværksættere og forsknings- og akademimiljøet. Det kan bl.a. ske inden for rammerne af virksomhedskuvøser (inkubatorer for sociale virksomheder i opstartsfasen). De få erfaringer, der findes på disse områder, bør støttes og udbredes. De sociale iværksættere bør også kunne opnå råd og støtte fra andre virksomhedsledere eller bankfolk.

Nøgleaktion 8.

- Der skal **oprettes en enkelt, flersproget elektronisk data- og dataudvekslingsplatform**, som eventuelt skal knyttes sammen med platformen "Social Innovation Europe"²⁵ og netværket "Enterprise Europe Network", for sociale iværksættere, inkubatorer og klynger, sociale investorer og de personer, der arbejder med dem.
- Der skal gøres en indsats for at **forbedre kendskabet og adgangen til de EU-programmer, som kan støtte de sociale iværksættere**, f.eks. Erasmus, Erasmus for unge iværksættere, Tempo, "Aktive unge" 2007-2013 (specielt aktiviteterne inden for rammerne af "Ungdomsinitiativer") og Horisont 2020.

²⁵ <http://www.socialinnovationeurope.eu/>

3.3. Forbedring af de juridiske rammer

3.3.1. *Udvikling af hensigtsmæssige europæiske juridiske former, som vil kunne bruges af de europæiske sociale iværksættere*

Undersøgelsen af gennemførelsen af statuten for det europæiske andelsselskab²⁶ fremhævede tekstens kompleksitet og anbefalede forskellige optioner for at gøre denne ordning enklere og mere attraktiv og gøre det muligt at imødekomme de sociale iværksætteres behov. De forskellige fonde finder ofte, at det er vanskeligt for dem at arbejde inden for rammerne af det indre marked, hvor de mange forskellige forskrifter resulterer i krav og procedurer, der undertiden er komplekse (især hvad angår beskatning). Endelig giver den gensidige sektor jævnligt udtryk for, at den gerne vil kunne basere sig på en europæisk statut, mens andre derimod ikke finder, at der er behov herfor.

Nøgleaktion 9.

- Afhængigt af resultaterne af høringen af de berørte parter skal der **forelægges et forslag om en forenkling af forordningen om statut for det europæiske andelsselskab** for at styrke dens uafhængighed i forhold til national ret og dermed gøre det lettere for de sociale kooperativer at anvende den.
- Der skal **foreslås en forordning om en statut for den europæiske fond** for at lette fondenes grænseoverskridende aktiviteter. Den vil skulle eksistere parallelt med de nationale juridiske former, og det vil være frivilligt at anvende den.
- **Der skal iværksættes en undersøgelse af situationen med hensyn til gensidige selskaber i alle medlemsstaterne** for navnlig at se på deres aktiviteter på tværs af grænserne.

3.3.2. *Offentlige indkøb*

Trods de forskellige muligheder i de relevante forskrifter finder de sociale virksomheder ofte, at de stadig har uforholdsmæssigt store vanskeligheder med at få adgang til offentlige indkøb. Denne situation skulle skyldes både de europæiske regler på området og de nationale forskrifter, som er meget forskellige medlemsstaterne imellem, hvor den gældende praksis med "overregulering" (*goldplating*) ikke altid har gjort det muligt fuldt ud at drage fordel af bestemmelserne i direktiverne om offentlige indkøb. På den anden side udnytter visse offentlige institutioner ikke altid det innovationspotentiale, der findes for sociale tjenesteydelser. I de fleste af de svar, Kommissionen har modtaget efter offentliggørelsen af sin grøn bog om offentlige indkøb i fremtiden, er det opfattelsen, at der i direktiverne bør lægges større vægt på muligheden for at anvende sociale eller miljømæssige kriterier i forbindelse med offentlige indkøb.

Nøgleaktion 10.

- **Inden for rammerne af reformen af offentlige indkøb bør kvalitetselementet veje tungere i tildelingen af kontrakter, specielt i tilfælde af sociale og**

²⁶ Study on the implementation of the Regulation 1435/2003 on the Statute for European Cooperative Society (SCE), 5. oktober 2010, http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/sce_final_study_part_i.pdf

sundhedsmæssige tjenesteydelser, og det bør undersøges, hvordan der kan tages hensyn til arbejdsvilkårene for de personer, der deltager i produktionen af de varer og tjenesteydelser, kontrakten omfatter, forudsat at det sker under fuldstændig iagttagelse af traktatens principper om ikke-diskrimination, ligebehandling og gennemsigtighed.

3.3.3. Statsstøtte

Kommissionen vedtog den 23. marts 2011 en meddelelse om reformen af EU's statsstøtteregler for tjenesteydelser af almen økonomisk interesse²⁷, som kan være af interesse for de sociale virksomheder, der netop leverer denne type tjenesteydelser. Kommissionen præciserede heri, at den agter at vedtage mere differentierede regler i overensstemmelse med støttens virkninger i form af kompensationer for offentlig tjeneste på EU-markedet. Den erkendte også, at visse former for sociale tjenesteydelser har særlige karakteristika i forbindelse med deres finansielle struktur og mål.

Nøgleaktion 11.

- **Anvendelsen af statsstøttereglerne på sociale og lokale tjenesteydelser skal forenkles.** En sådan forenkling vil også kunne gavne de sociale virksomheder, når de leverer sociale tjenesteydelser eller tjenesteydelser, der ikke påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne. I de forslag til reform af statsstøttereglerne for tjenesteydelser af almen økonomisk interesse (SGEI), som blev offentliggjort i september 2011, søger Kommissionen at opfylde dette ønske om forenkling for sociale og lokale tjenesteydelser, bl.a. ved at foreslå en *de minimis*-forordning for lokale SGEI og en ny afgørelse, som på visse betingelser fritager sociale tjenesteydelser fra forpligtelsen til forudgående anmeldelse. Det forventes, at de nye regler vil blive vedtaget af Kommissionen før udgangen af 2011.

4. UD OVER HANDLINGSPLANEN: ANDRE IDEER, DER KAN DRØFTES

Foruden de prioriterede aktioner, der er nævnt ovenfor, foreslår Kommissionen en drøftelse af følgende forslag, hvori de nærmere detaljer og metoder bør uddybes:

- oprettelse af et netværk og udveksling af erfaringer fra - ofte offentlige eller halvoffentlige – banker, som helt eller delvis har til formål at finansiere socialt iværksætter²⁸, og i den forbindelse reintegrere "sovende" midler i det økonomiske kredsløb (f.eks. afdøde personers ikke-lukkede bankkonti)
- udvidelse af sociale virksomheders adgang til risikovillig kapital inden for rammerne af forslaget om den europæiske ramme for risikokapitalfonde
- fremme af socialt iværksætteri blandt ældre inden for rammerne af det europæiske år for aktiv aldring i 2012 (karriereskift eller frivilligt arbejde fra pensionisters side)
- fremme af forskningen om det sociale iværksætteris karakteristika og socioøkonomiske virkninger og især samfinansiering af nationale projekter for

²⁷ KOM(2011) 146 endelig.

²⁸ F.eks. Caisse des dépôts et consignations (Frankrig), KfW Entwicklungsbank (Tyskland), projektet Big Society Bank (Det Forenede Kongerige) eller Triodos Bank (Belgien, Nederlandene).

oprettelsen af satellitkonti²⁹, således at sociale virksomheder optræder i de nationale regnskabssystemer

- undersøgelse af muligheden for at øge og inkludere nye støtteformer i forbindelse med gennemgangen af den generelle gruppefritagelsesforordning, der gælder indtil den 31. december 2013
- fremme af udvekslingen af god praksis mellem medlemsstaterne vedrørende tilpasning af de nationale beskatningsordninger til fordel for sociale virksomheder og solidariske investeringer
- fremme af udvekslingen af god praksis mellem medlemsstaterne vedrørende brugen af akkumuleret kapital i sociale virksomheder og især låsningen deraf ("*asset locks*"), således at kapitalen enten bliver i virksomhederne eller frigives med henblik på investering i andre sociale virksomheder.

Kommissionen foreslår også yderligere overvejelser om:

- nye strategier for at forbedre adgangen til finansiering, hvorunder man ansporer dialogen mellem de sociale virksomheder og de finansielle institutioner, f.eks. i finansieringsforummet for små og mellemstore virksomheder *SME Finance Forum*
- som følge af vedtagelsen af initiativet "Innovation i EU" og Det Europæiske Råds anmodning af 4. februar 2011 vedrørende oprettelsen af et valoriseringsinstrument for intellektuelle ejendomsrettigheder på EU-plan forpligter Kommissionen sig til at undersøge, hvorvidt sociale virksomheder vil kunne få adgang til "sovende" patenter til støtte for deres udvikling
- udvikling af og netværkssamarbejde mellem udvekslingsplatforme (børser³⁰) for sociale virksomheder
- muligheden for, at de sociale virksomheder, der genererer overskud, kan benytte frivillig arbejdskraft og modtage donationer uden negative skattemæssige følger
- behovet for en eventuel europæisk statut for andre former for sociale virksomheder såsom non profit-organisationer og/eller eventuelt en fælles europæisk statut for sociale virksomheder. Med henblik herpå vil Kommissionen, når forslaget om en statut for den europæiske fond er vedtaget, tilrettelægge et møde på højt niveau mellem de berørte parter i alle de sektorer, der er involveret i socialt iværksætteri, Europa-Parlamentet og Rådet for at overveje, hvilke initiativer der skal tages for at forbedre de juridiske rammer for de sociale virksomheder på EU-niveau.

5. KONKLUSION

Kommissionen:

²⁹ <http://www.socialeconomy.eu.org/spip.php?article705&lang=en>

³⁰ Efter Brasilien (Bovespa - 2004) og Sydafrika (SASIX – 2006) blev den første europæiske sociale børs oprettet i Portugal i 2008 (Bolsa de Valores Sociais) under Euronext Lissabon. Der vil muligvis blive etableret et socialt børsprojekt for London inden for de kommende måneder.

- forelægger alle de berørte parter de analyser og foranstaltninger, der er gjort rede for i denne meddelelse, for at videreføre den dialog, der allerede i vid udstrækning er iværksat med de europæiske aktører i denne sektor, og opfordrer alle interesserede til at deltage i konferencen om socialt iværksætteri og solidarisk økonomi i Bruxelles den 18. november 2011. Alle enhver kan på denne konference give udtryk for deres holdning til denne meddelelse.
- opfordrer medlemsstaterne og de lokale og regionale offentlige institutioner til at støtte og anspore udviklingen af sociale virksomheder inden for deres kompetenceområde, bl.a. gennem økonomiske udviklingsstrukturer og handelskamre, under hensyntagen til den grænseoverskridende dimension af de partnerskaber og initiativer, der støttes.
- opfordrer dem ligeledes til at udarbejde en samlet strategi til at styrke kapaciteten, fremme netværkssamarbejdet og mobilisere private og offentlige midler samt integrere de sociale virksomheder i beskæftigelsespagter og initiativer for social integration.

Kommissionen vil på sin side:

- iværksætte sine initiativer i partnerskab med medlemsstaterne i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet og under hensyntagen til den økonomiske og sociale samhørighed på lokalt, regionalt og nationalt niveau.
- oprette en rådgivende flerpartsgruppe vedrørende socialt iværksætteri, som undersøger fremskridtene med de foranstaltninger, der er forudset i denne meddelelse. På baggrund af erfaringerne i den rådgivende gruppe vedrørende SBA³¹ vil denne gruppe kunne sammensættes af repræsentanter for medlemsstaterne, lokale myndigheder, sociale iværksætterorganisationer, bank- og finanssektoren og akademi- og universitetsmiljøet.

³¹ Status vedrørende "Small Business Act" for Europa , KOM(2011) 78 endelig, s. 20.